

Länsstyrelsen och brandskyddet

Länsstyrelsen tillkom på 1600-talet då Axel Oxenstierna reformerade statsförvaltningen. En landshövding tillsattes i varje län och blev konungens befallningshavare. Vårt uppdrag och uppgifter styrs, utöver grundkrav i myndighetsförordningen, av förordningen med länsstyrelseinstruktion och regeringens årliga regleringsbrev. I förordningen nämns skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar som en särskild punkt.

Våra städer har tidigt ordnat med brandförsvaret och landshövdingarna försökte få städer att anta brandordning. I brandordningen, som fastställdes av länsstyrelsen, föreskrevs hur brandskyddet skulle bedrivas lokalt.

Från 40-talet fram till 1974 fanns länsbrandinspektörer som förordnades av länsstyrelsen. Det var ofta en brandchef i länets största stad. Denne biträdde länsstyrelsen i frågor om brandförsvaret, gjorde besiktningar, höll övningar, övervakade skogsbrandskyddet och bistod kommuner med råd om brandförsvaret.

För närvarande hanteras majoriteten av dessa frågor av enheten för risk- och säkerhet som leds av en enhetschef tillika beredskapsdirektör. Denna enhet har under åren funnits i olika former och i olika storlek. När de var som flest på 90-talet var de runt 20 personer och 2007 var de tre personer. I dagsläget består enheten av ca 10 personer där två är brandingenjörer.

Enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) har länsstyrelsen uppdrag som bland annat innefattar tillsyn av den kommunala räddningstjänsten, uppgifter inom ramen för farlig verksamhet (2:4 anläggningar) och övertagande av räddningstjänst vid större händelser.

Länsstyrelsens LSO-handläggare har lämnat stöd till räddningstjänsterna avseende utveckling av handlingsprogram samt arbetat brett även inom angränsande områden som naturolyckor, planprocessen, samverkan inom gränsräddningsråd och älvgrupper, regionalt räddningstjänstforum, samverkan i samband med bildande av *Samhällsgemensam larm- och ledningscentral* i Örebro med mera. Tillsynsuppdraget har dessutom getts en bred innebörd, innefattande utredningar i samband med räddningstjänsters omorganisation och utveckling.

Skogsbrandsbevakning och utfärdande av eldningsförbud är frågor som länsstyrelsen handhar i stor utsträckning. För Värmlands del sköts utfärdande av eldningsförbud uteslutande av länsstyrelsen, detta i samråd med länets kommuner.

Länsstyrelserna har efter skogsbrandsåren 2014 och 2018 samordnat sig i allt större utsträckning för att hantera olika frågeställningar mer likriktat i landet. Denna utveckling har gjort vårt krishanteringsarbete starkare.

Tillsyn av den kommunala räddningstjänsten, samt uppgiften att ge råd och stöd till kommunal räddningstjänst, har från 2021 övergått till MSB.

Omvärderingen av Sveriges säkerhetspolitiska läge och riksdagsbeslutet 2015 som bland annat innebar uppbyggnad av totalförsvaret, har inneburit ny aktualitet för kapitel 8 i Lag om skydd mot olyckor som handlar om räddningstjänst under höjd beredskap och krig.

Hur länsstyrelsernas roll kommer se ut i brandskyddsfrågor framöver är oklart, men i och med det regionala samordningsansvaret kommer någon form av arbete inom ramen för LSO att ske.

Fredrik Walter-Bivall, brandingenjör LST-S